

Lessen

Blok 4: les 1, 2, 5 (taak 5a), 16, peiltaak week 3
 Blok 5: eigen taken, les 14, les 19

Onderdeel

Bewerkingen

Didactische modellen

HOOFDDOEL

Beheersen van de basisstrategie splitsen bij het uitrekenen van sommen als 4×67 .

BASISVEREISTEN

Tafels kennen (groep 4); tientafels kennen: sommen als 3×40 kunnen uitrekenen m.b.v. de som 3×4 en dan $10 \times$ zoveel (analogie rekenen) (blok 2 doel 4); sommen als 3×14 kunnen uitrekenen m.b.v. de splitsstrategie en dit beheersen en begrijpen (blok 3 doel 3).

EXTRA MATERIAAL LES 1

- **geleide instructie:** wisbordje, speelgoedgeld: 12 briefjes van € 10 en 21 munten van € 1 (voor de leerkracht)
- **verlengde instructie:** speelgoedgeld: 12 briefjes van € 10 en 21 munten van € 1 (voor de leerkracht)
- [observatieformulier.pdf](#)

EXTRA MATERIAAL LES 2

- **verlengde instructie:** speelgoedgeld: 12 briefjes van € 10 en 20 munten van € 1 (per kind)
- [observatieformulier.pdf](#)

Lesdoel

Vermenigvuldigen en delen

- Je leert wat delen is.
- Je leert bij een deelverhaal of een plaatje een deelsom bedenken.
  - Je leert een deelverhaal tekenen.

- Je leert sommen als 4×67 uitrekenen met de basisstrategie: splitsen.
- Je weet welke stappen je moet nemen en begrijpt ook hoe dat gaat. (les 1)
  - Je kunt sommen als 4×67 uitrekenen met de basisstrategie: splitsen. (les 2)

- Je begrijpt dat bij delen steeds hetzelfde eraf gaat.
- Je kunt bij een deelsom een verhaal bedenken:
  - Je kunt dat verhaal leggen met blokjes en tekenen.
  - Je kunt bij een deelverhaal en/of een plaatje een deelsom bedenken.

groep 5 blok 3 doel 4

Welke som hoort erbij?

Een brood kost 3 euro. Susus heeft 15 euro in haar portemonnee. Hoeveel broden kan zij kopen?

som:
 antwoord: broden

groep 5 blok 4 doel 1

Reken uit.

Schrijf de hulpsommen in je rekschrift.

$$3 \times 46 =$$

groep 5 blok 4 doel 2

Welke som hoort erbij?

Op elk blad passen 6 foto's. Je hebt 12 foto's. Hoeveel bladen vol?

som:
 hulpsom:
 antwoord: bladen

Hulp

Diagram showing the decomposition of 42 into 40 and 2, and the calculation $3 \times 42 = 126$ using the distributive property: $3 \times 40 = 120$ and $3 \times 2 = 6$, resulting in $120 + 6 = 126$.

Diagram showing the decomposition of 42 into 40 and 2, and the calculation $3 \times 42 = 126$ using the distributive property: $3 \times 40 = 120$ and $3 \times 2 = 6$, resulting in $120 + 6 = 126$.

Voorbeeldsommen uit de basistaak

Welke som hoort erbij?

hoeveel wegen 9 kisten?

som:

grote hulpsom:

kleine hulpsom:

antwoord: kilo

Reken uit.

$9 \times 40 =$

HOOFDDOEL

Een verhaal bedenken bij een deelsom met rest en begrijpen dat delen herhaald aftrekken is.

BASISVEREISTEN

Voldoende beheersing van de tafels.

Voorbeeld deelverhaal: Er zitten 18 knikkers in de pot. 3 kinderen mogen de knikkers verdelen. Hoeveel knikkers krijgt elk kind?

Voorbeeld opdeelverhaal: Mia koopt 18 broodjes. Ze doet er steeds 3 in een zakje. Hoeveel zakjes heeft zij nodig? De kinderen gaan zelf verhalen bedenken bij deelsommen. Ze zullen vooral verdeelverhalen bedenken. Bij opdeelverhalen zit het woord 'verdelen' niet in het verhaal. Het is belangrijk juist ook opdeelverhalen te bespreken, omdat hierbij nog helderder is dat het bij delen gaat om herhaald aftrekken. Ook wordt de relatie met vermenigvuldigen duidelijker. In het voorbeeld: Je kunt 6 keer een zak vullen. De hulpsom is 6×3 . Je zoekt in de tafel van 3, je wilt weten hoe vaak er 3 broodjes in een zak kunnen. Laat uitsluitend opdeelverhalen met materiaal leggen en tekenen. Alleen daar is de relatie tussen de deelsom en de keersom helder.

EXTRA MATERIAAL LES 3

- geleide instructie: wisbordje (per kind)
- instructie: werkboek, 20 grote blokken (voor de leerkracht) en 20 blokjes (per kind)
- observatieformulier.pdf

EXTRA MATERIAAL LES 4

- geleide instructie: werkboek
- verlengde instructie: 15 blokjes (per kind)
- observatieformulier.pdf

Lesdoel

Vermenigvuldigen en delen

Je leert sommen als 4×67 uitrekenen met de basisstrategie: splitsen.

- Je weet welke stappen je moet nemen en begrijpt ook hoe dat gaat. (les 1)
- Je kunt sommen als 4×67 uitrekenen met de basisstrategie: splitsen. (les 2)

- Je begrijpt dat bij delen steeds hetzelfde eraf gaat.
- Je kunt bij een deelsom een verhaal bedenken:
  - Je kunt dat verhaal leggen met blokjes en tekenen.
  - Je kunt bij een deelverhaal en/of een plaatje een deelsom bedenken.

Je begrijpt dat bij delen steeds hetzelfde eraf gaat.

- Je kunt een deelsom tekenen op de getallenlijn. (les 6)
- Je kunt bij een deelverhaal een deelsom bedenken, ook als er een rest is. (les 7)

groep 5 blok 4 doel 1

Reken uit.
Schrijf de hulpsommen in je reken schrift.

$3 \times 46 =$

groep 5 blok 4 doel 2

Welke som hoort erbij?

Op elk blad passen 6 foto's. Je hebt 12 foto's. Hoeveel bladen vol?

som: _____
hulpsom: _____
antwoord: _____ bladen

groep 5 blok 4 doel 3

Welke som hoort erbij?

som: _____
antwoord: _____ over
hulpsom: _____

Hulp

deelsom:
 $12 : 4$

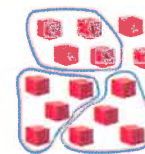
Ole koopt 12 koeken. In een pak zitten 4 koeken. Hoeveel pakken koopt Ole?

hulpsom: $3 \times 4 = 12$
antwoord: 3 pakken

deelsom:
 $14 : 4$

Sil bakt 14 koeken. In een pak zitten 4 koeken. Hoeveel pakken kan Sil vullen? Zijn er koeken over?

antwoord: 3 pakken, 2 koeken over

Voorbeeldsommen uit de basistaak

Hoeveel zakken kun je vullen?

1 zak	deelsom	hulpsom	aantal zakken
6 appels	$24 : 6 =$	<input type="text"/> $\times$ <input type="text"/>	<input type="text"/>

Welke som hoort erbij? Vul de som zonder antwoord in.

Op elk blad passen 6 foto's. Er zijn 20 foto's.

Hoeveel bladen vol?

Zijn er foto's over?

som:
hulpsom: _____
antwoord: bladen, foto's over

Blok 4: les 8, 9, 10 (taak 10b), 17, peiltaak week 4
 Blok 5: eigen taken, les 14, les 19

Bewerkingen

HOOFDDOEL

Een deelsom uitrekenen met een keersom.

BASISVEREISTEN

Beheersing van de tafels en begrip van delen.

Na begripsvorming voor de bewerking delen, komt in dit blok de basisstrategie 'keersom zoeken' aan bod (procedureontwikkeling). Het kind leert de keersom zoeken waarmee de deelsom kan worden opgelost en leert begrijpen waarom je een deelsom kunt oplossen met een keersom. De vraag is immers: hoeveel keer kan het eraf?

EXTRA MATERIAAL LES 8

- observatieformulier.pdf

EXTRA MATERIAAL LES 9

- geleide instructie: wisbordje (per kind)
- verlengde instructie: 12 blokjes (per kind)
- observatieformulier.pdf

Lesdoel

Je begrijpt dat bij delen steeds hetzelfde eraf gaat.

- Je kunt een deelsom tekenen op de getallenlijn. (les 6)
- Je kunt bij een deelverhaal een deelsom bedenken, ook als er een rest is. (les 7)

groep 5   blok 4   doel 3

Welke som hoort erbij?

som:
 antwoord: over
 hulpsom:

Vermenigvuldigen en delen

Je leert een deelsom uitrekenen met een keersom en je begrijpt waarom dit mag.

Je leert sommen als 67×4 uitrekenen door eerst om te keren en dan te rekenen met de basisstrategie: splitsen.

groep 5   blok 4   doel 4

Reken uit.

$48 : 6 =$
 hulpsom:
 $48 : 6 =$

groep 5   blok 5   doel 3

Reken uit.

65×3
 ontkeren:
 grote hulpsom:
 kleine hulpsom:
 antwoord:

Hulp

som: $18 : 3 = 6$

Ik kijk hoeveel keer ik 3 af kan halen van 18. Dat kan 6 keer.

hulpsom: $6 \times 3 = 18$

Voorbeeldsommen uit de basistaak

Welke som hoort erbij? Vul de som zonder antwoord in.

Er zijn 70 schuurappels. Hoeveel hetjes zijn dat?

1078
 hulpsom:
 antwoord: hetjes

Hoeveel stapels kan hij maken? Vul de deelsom zonder antwoord in.

1 stapel	deelsom	hulpsom	aantal stapels
10 tegels	$30 : 10 =$	$3 \times 10 = 30$	3
5 tegels	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Blok 4: les 11, 12, 15, 18
 Blok 5: eigen taken, les 14, les 19,
 peiltaak week 1

Meten en meetkunde

HOOFDDOEL

Werken met bedragen tot en met 100 met euroteken en een komma.

REKENWOORDENSCHAT

het euroteken (€)

BASISVEREISTEN

Bedragen kunnen samenstellen in hele euro's en bedragen kunnen samenstellen in centen.

EXTRA MATERIAAL LES 11

- **geleide instructie:** 1 geel en 1 blauw kaartje (per kind), speelgoedgeld: 1 biljet van € 50, 2 biljetten van € 20, € 10 en € 5, 2 munten van € 2, € 1, 20 cent, 10 cent en 5 cent (per tweetal)
- **verlengde instructie:** speelgoedgeld, zoals hierboven
- **observatieformulier.pdf**

EXTRA MATERIAAL LES 12

- **geleide instructie:** speelgoedgeld: 1 biljet van € 50, 2 biljetten van € 20, € 10 en € 5, 2 munten van € 2, € 1, 20 cent, 10 cent en 5 cent (per tweetal)
- **verlengde instructie:** speelgoedgeld, zoals hierboven
- **observatieformulier.pdf**

Lesdoel

Geld

- Je leert bedragen tot en met 1 euro herkennen en samenstellen. (les 11)
- Je leert bedragen tot en met 1 euro herkennen en samenstellen. (les 12)

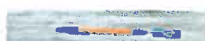
Je leert bedragen tot en met 100 euro maken en schrijven met het euroteken en een komma.

- Het bedrag achter de komma kun je maken met 1 munt. (les 11)
- Voor het bedrag achter de komma zijn meerdere munten nodig. (les 12)

- Je leert uitrekenen hoeveel je terugkrijgt als je met te veel betaalt.
- Het bedrag dat je terugkrijgt, is minder of meer dan € 1,00.

groep 4 | blok 7 | doel 5

Maak het bedrag met zo min mogelijk munten.

groep 5 | blok 4 | doel 5

Welk bedrag?

groep 5 | blok 7 | doel 5

Welk bedrag terug?

Hulp

Het kost 16 euro en 50 cent.
 Je zegt: 16 euro 50.
 Je schrijft: € 16,50.

Het kost 26 euro en 70 cent.
 Je zegt: 26 euro 70.
 Je schrijft: € 26,70.

Voorbeeldsommen uit de basistaak

Wie is rijkste?

